

Martinus

www.martinus.hu

a Szombathelyi Egyházmegye havilapja

X. ÉVFOLYAM 4. SZÁM • 2017. ÁPRILIS • ÁRA: 200 FT

„A család nem probléma,
hanem elsődlegesen
lehetőség.”

(Ferenc pápa)

**Rendbe jönnek majd
a dolgaink?**

Molnár János atya írása az elváltak
helyzetéről
2-3. oldal

**Konkrét, cselekvő szeretettel
kell fordulnunk elvált
testvéreinkhez!**

Beszélgetés Bíró László püspökkel
4-5. oldal

**„Istenünk, te minden egyes
kornak megadod, ami annak
megfelel...”**

Interjú Bodorkós Imre atyával
14-15. oldal

Rendbe jönnek majd a dolgaink?

2016. április 8-án mutatták be Ferenc pápa *Amoris laetitia* kezdetű, a családban megélt szeretet örömről szóló apostoli buzdítását. A dokumentum kényes kérdéseket is fessegetett, így például az elváltak helyzetét az Egyházban, ezzel pedig heves vitákat váltott ki. Az eltelt egy év reakciói és a dokumentumból született kezdeményezések időszerűvé tették, hogy lapunk hasábjain is foglalkozzunk a kérdéssel.

„Meglátod rendbe jönnek majd a dolgaink, lesznek még szép napjaink...” – dúdolják, éneklük Koncz Zsuzsával sokan még akár a mai fiatalok között is, hiszen korábban egy nemzedék ifjúsága vált felnőtté a Fonográf együttes ismert dallamainak születésével. De ma ott tartunk, hogyha szívünkre tesszük a kezünket, akkor őszintén bevalljuk, már mi sem gondoljuk, hogy „csak úgy, magától” rendbe jönnek majd a dolgok. Mert a gyermekkor világából felnőve belátjuk, hogy többnyire nem szoktak a dolgok maguktól alakulni, tenni kell értük. Nem vonjuk kétségbe a gondviselés tényét, amikor azt valljuk, hogy minden tőlünk telhetőt meg kell tenni, és ami már erőnkön felüli, azt Isten hozzáadja, hiszen a kegyelem mindig a természetesre épít. És valahogy ezért aktuális ma az, hogy minden krisztushívó,

papok és a hívők közössége együttesen próbáljanak segíteni azoknak a testvéreiknek, akik valamikor nagy szeretettel és szerelemmel indultak neki közös életüknek, de különféle okok miatt ez a kapcsolat olyannyira megromlott, hogy amellettt döntöttek, nem együtt folytatják közös életüket.

Ferenc pápa *Amoris laetitia*, vagyis a családban megélt szeretet örömről szóló pápai buzdítása nyolcadik fejezetében a törékeny vagy már összetört élethelyzetek megfelelő kezeléséről, segítségéről ír. Törékenység az, amikor férfi és nő elköteleződés nélküli együttélést választ (AL 293–295), összetört élethelyzetek pedig az elváltak, külön élők, egyedül maradtak, újrarázasodottak élete (AL 296–312). De miért is kell a keresztény közösségnek foglalkozni ezekkel az emberekkel? Mert a testvéreink. És mivel a családban megélt szeretet örömről gondolkodik a Szentatya, nekünk az Egyház nagy családjára is gondolnunk kell. Amikor a házások ezt a szentséget egymással megkötik, akkor az egész Egyház örül velük, mert benne szemléljük, hogyan szereti Krisztus az ő megváltott népének közösségét. A házaspárok kapcsolatának gyengülésében az egész közösség bázisai gyengülnek. Nekik szükségük van egymásra, nekünk pedig rájuk, méghozzá együtt.

Nekem erről gondolkodni azért is fájó, mert környezetemben is tapasztalom a válás fájdalmát. Fáj mindkét félnek, fáj a gyerekeknek és fáj a családnak. „Mi sem így terveztük” – mondták már többen azok közül, akiknek házassága tönkrement. De vajon képesek még arra, hogy akiért egykor mindent készek voltak vállalni, most készek legyenek arra, hogy újra esélyt adjanak egymásnak? A keresztény közösség elsődleges segítsége talán az lehet, hogy segíti a feleket, hogy ehhez legyen újra erejük (AL 291). Ez pedig abban áll, hogy nem generáljuk azt az érzést, hogy így többé már nem tartoznak hozzánk. Dehogynem! Sőt ha valakik, akkor most leginkább ők kell, hogy megismerjék és érezzék „Krisztus minden értelmet maghaladó szeretetét” (Ef 3,19). Vajon, ha beteg valaki a családban, akkor mondjuk-e rá, hogy ezért többé már nem családtag? Ugye, hogy nem! Inkább azt tapasztaltuk, hogy ha betegek voltunk, olyankor még több figyelmet, gondoskodást és szeretetet kaptunk.

Martinus
www.martinus.hu
a Szombathelyi Egyházmegye hivatalos

martinuskiado.hu • **Felelős kiadó:** Teklits Tamás igazgató

Főszerkesztő: Ipacs Bence • **Szerkesztők:** Déri Péter, H. Pezenhófer Brigitta, Kovács József, Molnár Péter, Salamon Viktória, Teklits Tamás • **Nyomdai kivitelezés:** Nyomdai ötletek Kft. (7100 Szekszárd, Ybl M. u. 3.) • **Felelős vezető:** Jankovics Zoltán • **Kiadó:** Martinus Könyv- és Folyóirat Kiadó (9700 Szombathely, Berzsényi Dániel tér 3.) • **Telefon:** 94/513-191 • **E-mail:** info@martinuskiado.hu • **Internet:** www.

martinuskiado.hu • **Felelős kiadó:** Teklits Tamás igazgató • **ISSN 2060-145X** • Az újságban található cikkek a forrás megjelölésével szabadon felhasználhatók.

Vajon csak a papok feladata, hogy segítsék őket megmaradni Krisztus közelében, a keresztény közösségben? A Szentatya, amikor ebben a pápai buzdításban lelkipásztorokra váró feladatokról ír, akkor persze gondol a papokra, de mindazokra a hívőkre is, akik megbízatást kapnak arra, hogy foglalkozzanak házasságra készülőkkel, jegyesekkel, fiatal házassokkal vagy esetleg a megromlott kapcsolatban élőkkel, sőt minden embernek segíteni kell ezeket a bajban lévő embertársainkat is, hiszen Szent Pál írja: „*hordozzátok egymás terhét!*” (Gal 6,2). Úgy látom, kettős fronton kell küzdeni: egyrészt fel kell mutatni a keresztény házasság értékét és fontosságát, ugyanakkor krisztusi gyengédséggel kell segíteni a sebesült párkapcsolatokban élőket, elváltakat is. Ezt a feladatot célozta meg a Szentatya is, hisz írását szánja „*a keresztény családok számára, hogy becsüljék meg a házasság és a család ajándékát, őrizzék az erős s oly értékekben gazdag szeretetet, mint a nagylelkűség, az elkötelezettség a hűségben és a türelemben. Másodsorban... az irgalmasság és a közelség jele legyen ott, ahol a családi élet tökéletlenül valósul meg, vagy békétlenségben és örömtelenségben zajlik*” (AL 5).

Sokszor úgy érzik, hogy most valami rendkívüli kezdődik az elváltakkal kapcsolatban. Pedig igazából eddig is az volt az Egyház tanítása, hogy aki elhagyta házastársát, továbbra is az Egyház tagja, még ha nem is tud szentáldozáshoz járulni és gyónása végén feloldozást sem kaphat, hiszen házassága ellen vét azzal, hogy új kapcsolatban él.

Akkor miért mondja most a pápa? Azért, mert a papokat is és minden hívőt arra akar biztatni, hogy még nagyobb szeretettel, megértéssel kezeljük ezeket a helyzeteket. Olyan ez, mint amikor az edző bekiabál meccs közben a játékosoknak, biztatja őket, ösztönzi, tanácsokat ad, jöllehet ők maguk is azon vannak, hogy minél jobb eredményeket érjenek el, hogy a rájuk bízott feladatokat teljesítsék... Bizony, nem szabad minden helyzetet egy kaptafára húzni. Van, amikor sokkal összetettebbé válik emberek élethelyzete. „*El kell kerülni az ítéleteket, amelyek nem számolnak a különböző helyzetek összetettségével, és figyelembe kell venni, ahogy az emberek élnek és szenvednek állapotuk miatt.*” (AL 296). Amikor azt mondjuk, hogy „*azonnal hagyja el új élettársát az, aki elhagyta házastársát, térjen vissza hozzá, aki hűségesen várja*”, akkor vajon számolunk-e azzal, hogy mi lesz azokkal a gyermekekkel, akik az új kapcsolatból születtek? Vajon van-e reális esély, hogy újra rendezett kapcsolatot tudnak közösen élni, akik évekig külön voltak, s ráadásul újabb emberek érintették meg a szívüket? Vagy éppenséggel miként éli meg az egyedüllétet az, akit elhagyott a házastársa? Olyan életformát kénytelen élni, amelyet nem választott, csak belekényszerült.

Ezekon a példákon is lehet látni, hogy miközben Krisztus tanítása él és kötelezően érvényes ránk, bizony sokkal bonyolultabb a helyzet, mintsem egy vállrándítással el lehetne

intézni. Igen, sokszor bántásokat kapnak azok, akiknek életét már amúgy is eléggé megtépázta a házasesetben elszenvedett hajótörésük. Mindenki látja, hogy miért nem célszerű már az első rossz döntést meghozni, mert akkor azt követi még nagyon sok újabb probléma. Ezért a következőket is javasolja a Szentatya: „*Az újránházasodott elváltaknak meg kellene kérdeznük maguktól, hogyan viselkedtek gyermekeikkel, amikor hitvesi kapcsolatuk válságba jutott; tettek-e kísértet a kibékülésre; milyen az elhagyott fél helyzete, milyen következményekkel jár az új kapcsolat a család többi tagjára és a hívek közösségére nézve; milyen példát ad új kapcsolatuk a fiataloknak, akiknek készülni kell a házasságra*” (AL 300).

A lelkipásztorokat (és mindnyájunkat) arra bátorít a Szentatya, hogy „*szeretettel és derűs lélekkel az emberi drámák szívébe való belépés és nézőpontjaik megértésének őszinte vágyával hallgassák meg a hozzájuk fordulókat*” (AL 312).

A legjobb tehát az, ha nem várunk a dolgokra, hanem minden nap bocsánatot kérünk, miként a fenti zenekar egy másik slágerében dalolta: „*hidd el, hogy bánom már, őszintén bánom már, hogy hirtelen elküldtelek. És most már kérem én, őszintén kérem én, hogy egyszer még bocsásd ezt meg, és mondd, ó, mondd, hogy nem haragszol rám!*”

Molnár János

AMORIS LAETITIA

FERENC PÁPA

A CSALÁDBAN MEGÉLT SZERETETRŐL
KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT

Konkrét, cselekvő szeretettel kell fordulnunk elvált testvéreinkhez!

Interjú Bíró László püspökkel, az MKPK Családügyi Bizottságának elnökével

Ahogy arról Egyházmegyénk internetes oldalán korábban beszámoltunk, februárban Bíró László püspök atya járt a szombathelyi Martineumban. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia Családügyi Bizottságának elnöke az elvált keresztény testvéreinknek tartott lelkigyakorlatos hétvége vezetője volt. Többek közt arról kérdeztem, hogy milyen kötődései vannak Szombathelyhez, mit jelent választott jelmondata, illetve, hogy milyen tematika szerint zajlott a lelkigyakorlat.

Püspök atya az elváltak lelki hétvégéjének lelki vezetője itt Szombathelyen. Nem ismeretlenként érkezett meg hozzánk, hiszen, ha jól tudom, nagyon régi kapcsolatok, szép emlékek fűzik a Szombathelyi Egyházmegyéhez.

Így van, rengetegszer jártam Szombathelyen. Konkoly püspök úr meghívására érkeztem először a vasi megyeszékhelyre, többször találkoztam papokkal, majd végigkísérhettem a Martineum Felnőttképző Akadémia teljes kibontakozását. Emlékszem, hogy fodrász szaküzlet volt a helyén, mikor először itt jártam. Horváth József atya munkásságának köszönhetően az idők során igazi lelkigyakorlatos központ lett, én itt igazán otthon érzem magam. József atyával már beszélgettünk is egy jót. Annak idején én Pécsen voltam, amikor ő Szombathelyen lelkipásztor-

kodott. Igazi „cserekereskedelmet” folytattunk: Pécsről ide jöttek tanulni a tanárképzőre a fiatalok, Szombathelyről pedig hozzánk is jöttek különböző egyetemekre, főiskolákra, küldtük úgymond egymáshoz a gyerekeket, ezek a közösségek, kapcsolatok pedig megszilárdultak.

Szekszárdon született 1950. október 31-én. 74-ben szentelték pappá, majd 1994-ben püspök lett. 2008. november 20-án XVI. Benedek pápa kinevezi Magyarország Katonai Ordináriusává. Beiktatása 2009. január 9-én volt a Szent István-bazilikában, Budapesten. Lelkipásztori tevékenysége során mely feladat miatt volt kedves az Ön számára?

Úgy 1977-78 táján, mikor Pécsen szolgáltam, fiatal pap voltam, megkerestek házaspárok, hogy jöjjünk össze, mert szükség lenne arra, hogy igazi kapcsolat alakuljon ki a családok, házaspárok között. Ekkor kezdődött a mai napig tartó kapcsolatom a házasságra készülőkkel, a házassultakkal, illetve a családokkal. Nagyon hálás vagyok azoknak a házaspároknak, akiknek a kapcsolatán, életén keresztül megismerhettem közvetlenül is a házasság belső világát. Amikor Pécsre került a Házasság Hétvége programja, természetes volt, hogy bekapcsolódom a szervezésbe. Megtapasztaltam, hogy a házasság és a papság intézménye milyen közel áll egymáshoz, hiszen mindkettő egy elkötelezett állapot, az ember ajándék a másik számára, természetesen más formában, illetve mindegyiknek megvan az öröme és áldása. Fontos volt számomra, hogy a fejekben úgymond helyére kerüljön a papság, a cölibátus, a házasság fogalma. 1994-ben pár hónappal püspöki beiktatásom előtt hunyt el Ács püspök úr, aki hosszú éveken keresztül ellátta a Magyar Katolikus Egyház családpsztorációját. Seregély érsek úr pedig kérte, hogy fogadjam el én halála után ezt a szolgálatot, így közel húsz éve ez lett a fő tevékenységem. Érdekes, hogy a papnevelés által a cölibátus védelme mellett a házasság erősítése lett a feladatom. Amikor a szemináriumokban görög-katolikus kispapjaink egy időben készültek a papságra, illetve szentségi házasságra, még jobban érezhettem mindkettőnek a súlyát. A katonaságnál is igyekszem ezen a területen is tevékenykedni: házasság-erősítő tréningeket tartok, illetve különböző fórumokra hívnak ebben a témában előadónak, témavezetőnek.

Választott jelmondata: Tecum pro te – veled, érted. Miért ezt választotta, és hogy lehet ezt megélni lelkipásztorként, püspökként, illetve egyszerű hívőként a mindennapokban?

Őszintén megmondom, hogy úgy álmodtam meg e jelmondatot. Később jöttem csak rá, hogy ez Szent Ágoston gondolata is, miszerint „Veletek együtt keresztény, értetek pedig pap vagyok.” Egyszerűen csak összeállt bennem a Tecum pro te. A közösségeinkben sokszor beszélgettünk arról, hogy a laikusnak és a klerikusnak mennyire össze kell tartani, együtt építeni az Egyházat. Mindennek van horizontális és vertikális tartalma is: veled és érted, amelybe belép az a gondolat is, hogy Isten nélkül semmit nem tehettek (Jn 15,4).

László atya amellelt, hogy katonai ordinárius, a Magyar Katolikus Püspöki Kar családreferense. Jelenleg az elváltak lelki hétvégjének lelki vezetője. Mi a személyes véleménye erről a témáról, miért is különösen fontos, hogy a Katolikus Egyház foglalkozzon az elváltakkal, akik ebben a nehéz helyzetben vannak?

A válás nemcsak a nem keresztény ember „kiváltsága”, hanem bizony keresztények között is előfordul. Igaz, hogyha a százalékos arányt tekintjük, akkor az elkötelezett keresztény testvérek esetében az arány sokkal alacsonyabb, de megtörténhet ez a hatalmas csapás és fájdalom velük is. Ekkor ők másodrangú állampolgároknak érzik magukat az Egyházban. Szent II. János Pál, illetve XVI. Benedek pápa is azt hangsúlyozta, hogy az elvált ember megkeresztelt ember marad. Ferenc pápa is ezen a véleményen van. Annak ellenére, hogy nem tudják teljes mértékben tükrözni életükben Krisztus végtelen szeretetét, az Egyház mindenkié, illetve a Boldogságos Szűzanya mindenkinek az édesanyja, azoknak is, akiknek nem az álmaik szerint sikerül az élete. Annak idején a Martineum Felnőttképző Akadémia részéről fogalmazódott meg az igény, hogy próbáljuk meg az elváltak hontalanságát egy kicsit enyhíteni egy ilyen lelki gyakorlat által.

A mostani lelki gyakorlatunk péntek estétől vasárnap délig tart, így az idő nagyon rövid. Három nagy témát dolgozunk fel: beszélünk a megelőző szeretet fontosságáról, amelynek lényege, hogy egyrészt vegyük észre Isten megelőző szeretetét, legyünk erre válasz, másrészt váljunk mi magunk megelőző szeretetté.

Második fő témánk Ferenc pápának sokat emlegetett „Amoris laetitia” kezdetű apostoli buzdítása, amelyből kiemeljük, hogy az elvált ember is megkeresztelt ember marad, ahogy ezt már az előbb említettem. Egy másik elmélkedésben kitérek arra is, hogy Ferenc pápa megkülönbözteti az eseményt a személytől: az eseményre mindig igazsággal, a személyre pedig irgalommal kell tekintenünk.

A mostani hétvégünk harmadik fő témája Szent II. János Pál pápa alapgondolata, miszerint a törvény gyakorlásának a fokozatossága, az nem a fokozatosság törvényét je-

lenti. Az úton lévő emberhez odamegyek, próbálom segíteni az evangélium megismerésére, a törvényt pedig nem változtatom meg ezáltal. Az elvált testvérünk nem járulhat az Eucharisztiahoz, de nem mondjuk ki ezzel az ő bűnösségét, hiszen a házasságát nem tudja úgy élni, ahogy ő szeretné. „Istenünk, te azzal mutatod meg mindenhatóságodat, hogy irgalmas és könyörületes vagy” – így szól egyik könyörgésünk. Az irgalom gyakorlása nem a gyengeség, hanem az erő jele. Ha egy vita során az egyik fél abbahagyja a vitát, akkor erős és nem gyenge. Leonardo szerint a boltív két egymásra hajló gyengeség, ami erővé változik. Az irgalom tehát az a zárkó, amely a két egymásra hajló gyengeséget erővé tudja változtatni. Úgy vélem, nagy szükség van manapság az irgalomra az emberi kapcsolatokban.

A lelki gyakorlatok alkalmával három kérdést szeretek feltenni a résztvevőknek egy bevett szentírásolvasási módszer segítségével: mi érintett meg, mi az, amit intellektuálisan megértettél, illetve mi az, ami szíven talált. Nagy élmény számomra, amikor a csoportbeszélgetések során felszínre kerülnek ezek a szempontok és érzem, hogy ezeket a lelki gyakorlatokat nem is én, hanem a Szentlélek maga vezeti.

Érdekes és elgondolkodtató, hogy milyen nagy számban vesznek részt ezen a hétvégén elvált testvéreink. Úgy érzem, hogy nem egy hőzöngő, felületes csapat jött össze, hanem igazi istenkereső emberek vannak együtt. A lelki és szellemi érdeklődés egyaránt megvan bennük. Az, hogy odafigyelünk azokra, akik úgy érzik, hogy az Egyház perifériájára kerültek, az nem engedékenységet jelent, hanem tanúságtevés a szeretetről.

Hogy segíthet a keresztény ember társának, felebarátjának, ha ilyen nehéz helyzetbe kerül a házasság terén?

Azzal kezdeném, hogy a legfontosabb a prevenció: fontos, hogy az egyes egyházközösségekben létrejöjjenek a házasság csoportok, összetalálkozzanak a jó házasságok, ők egymást erősítsék. Amikor látszik, hogy nincs elfogadás két ember között, akkor már sokkal nehezebb tenni azért, hogy ez megváltozzon. Egy szerelmi háromszöghelyzetben könnyű segíteni, ha tisztán látják a felek, hol hibáztak, és ha mind a ketten akarják a megújulást. Ha úgymond már „veszett fejsze nyele”, akkor Jézus szeretetével kell közelednünk embertársunkhoz: nem szabad úgy éreznie, hogy egyedül van, segítő kezet kell nyújtanunk, meghívunk különböző közösségi alkalmakra. A mostani színódusi megfogalmazás szerint minden élethelyzetben lévő emberben észre kell vennünk az evangélium magvait. Ferenc pápa mondja, hogy ne a görbe barázdák görbeségein mérgeledjünk, abba is lehet magot vetni és ki is kél, vessük a magot bárhol, nagy szükség van rá. Konkrét, azaz cselekvő szeretettel forduljunk tehát ahhoz, aki elvált, vagy az ő gyermekéhez! Úgy gondolom, hogy nagyon sok módon lehet segíteni.

H. Pezenhófer Brigitta

RÖVID HÍREK

Ferenc pápa idén szeptember 6. és 11. között apostoli látogatást tesz a latin-amerikai Kolumbiában. Az argentin pápát a kényes békefolyamat egyik fő előmozdítójának tartják Kolumbiában, ahol több mint fél évszázados konfliktust lezárva végre sikerült megegyezniük a kormányerőknek és a forradalmi fegyveres erők marxista gerilláinak. A leszerelést a felkelők kezdték el.

Négy éve, 2013. március 13-án választották meg Jorge Mario Bergoglio Buenos Aires-i bíboros érseket a lemondott XVI. Benedek utódjának. Ferenc pápa a legnehezebb helyzetekben is meg tudja őrizni a képességét, hogy higgadtan és békével szemlélje a dolgokat, tudva, Isten kezében van minden. Így tud nyugodtan és bátran előremenni, nyilatkozta róla közvetlen munkatársa, Pietro Parolin bíboros államtitkár.

Márfi Gyula veszprémi érsek vezetésével egyházmegyei küldöttség érkezett a Vatikánba március 9-én. Az érseket elkísérte Rómába Takáts István irodaigazgató, Szakács Péter tapolcai plébános, püspöki delegátus, és együtt adták át a Szentek Ügyei Kongregációjának a dokumentációs anyagot Bódi Mária Magdolna vértanú munkáslány életéről, ami a boldoggá avatási ügy új fázisát jelentette.

Varga Lászlót, a Kaposvári Egyházmegye általános helynökét, a kaposvári Szent Imre Plébánia plébánosát kaposvári megyéspüspökké nevezte ki Ferenc pápa március 25-én, Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén, az eddigi megyéspüspök lemondását elfogadva. Balás Béla az új püspök beiktatásáig apostoli kormányzóként vezeti az egyházmegyét.

AZ OLDALT ÖSSZEÁLLÍTOTTA: KOVÁCS JÓZSEF

A HÍREK FORRÁSA: MAGYAR KURÍR

Örvendezők vagyunk a reményben, mert Isten képessé tesz minket szeretni!

Jól tudjuk, hogy a nagy parancsolat, amelyet az Úr Jézus ránk hagyott, a szeretet parancsa: szeretni Istent teljes szívünkkel, teljes lelkünkkel, teljes elménkkel, és szeretni felebarátunkat, mint önmagunkat (vö. Mt 22,37–39), vagyis a szeretetre kaptunk meghívást. Ez a mi legmagasabb rendű hivatásunk, a mi voltaképpeni hivatásunk, és ehhez kapcsolódik a keresztyén reményből fakadó öröm is. Aki szeret, azt eltölti a reményből fakadó öröm: ez a remény arra irányul, hogy majd találkozunk azzal a nagy szeretettel, aki maga az Úr.

Pál apostol, a rómaiaknak írt levélben (Róm 12,9–13) óva int: az a veszély fenyeget minket, hogy szeretetünk képmutatóvá válik. Fel kell tehát tennünk a kérdést magunknak: mikor jön létre ez a képmutatás? Miből tudhatjuk meg biztosan, hogy szeretetünk őszinte és hiteles? Miből tudhatjuk meg, hogy nemcsak tettetjük a szeretetet, vagy hogy szeretetünk nemcsak szappanopera, hanem őszinte, erős szeretet?

A képmutatás bárhová beszüremkedhet, még abba is, ahogyan szeretünk. Akkor történik ez, amikor szeretetünkhöz érdek kapcsolódik, amikor szeretetünket személyes érdekeink mozgatják – és hányféle érdekvezérelt szeretet létezik! –, amikor látszólag önfeláldozó szeretetet gyakorlunk, de valójában magunkat akarjuk kirakatba tenni, vagy önelégültséget akarunk érezni: „Milyen derék ember vagyok!” Ez nem jó, ez képmutatás! Az, hogy képes vagyok szeretni, az Isten ajándéka, és ezt kérnünk kell! Ő pedig szívesen adja, ha kérjük tőle. A szeretet tehát kegyelem: nem annak megmutatásában áll, hogy mi kik vagyunk, hanem annak megmutatásában, amit az Úr ad nekünk, és amit mi szabadon befogadunk.

Pál annak elismerésére hív minket, hogy bűnösök vagyunk, és az is a bűn jegyét hordozza magán, ahogyan szeretünk. Ezzel egy időben azonban egy reményt adó, új üzenetet is hoz: az Úr megnyitja előttünk a szabadulás, az üdvösség útját. Ez pedig abban áll, hogy mi is meg tudjuk élni a szeretet nagy parancsát, Isten szeretetének eszközévé tudunk válni. Ez pedig akkor megy végbe, ha hagyjuk, hogy a feltámadt Krisztus begyógyítsa és megújítsa szívünket. A köztünk és velünk élő feltámadt Úr be tudja gyógyítani szívünket, és meg is teszi, ha kérjük tőle. Ő teszi lehetővé, hogy kicsinységünkben és szegénységünkben is megtapasztalhassuk az Atya együttérző jóságát és ünnepelhessük szeretetének csodás tetteit. Így pedig az is érthetővé válik, hogy mindaz, amit testvéreinkért tudunk tenni, nem más, mint válasz arra, amit Isten tett és tesz értünk. Sőt, maga Isten az, aki beköltözve szívünkbe és életünkbe, rajtunk keresztül megmutatja közelségét mindenkinek és szolgál mindenkit, akivel életünkben nap mint nap találkozunk, kezdve a legkisebbekkel és a legrászorultabbakkal, akikben elsőként ismer önmagára.

Ferenc pápa

Különválás a kötelék fennmaradása mellett

A katolikus felfogás szerint nem lehetséges a válás, ám a törvényes különélés megfelelő ok esetében megengedett, sőt a félnek joga van ehhez. Ilyenkor az együttélés szűnik meg, de nem az életközösség, vagyis a házassági kötelék továbbra is fennáll a felek között. Hasonlítható ez az állapot a polgári váláshoz, a különválás állapotát tekintve.

Sajnos az emberek életében vannak olyan helyzetek és okok, amelyek egyenesen javallják a különélést. A házasság a lelkek üdvösségének előmozdítását szeretné szolgálni, de ha éppen a lelkek üdvössége nagy károkat szenvedne, azaz sérülne a felek vagy a gyermekek java az együttélésben, akkor lehetőség van a különválásra a kötelék fennmaradása mellett.

A házastársi együttélés nélkülözhetetlen feltétele annak, hogy valóban bensőséges élet- és szeretetközösség alakuljon ki a házastársak között. A hagyományos egyházi kifejezés szerint az együttélés az ág, az asztal és az együttlakás közösségét jelenti.

A különválás történhet közös megegyezéssel vagy egyoldalúan, ideiglenesen vagy örökösen, részlegesen vagy teljesen, jogilag vagy ténylegesen. A teljes és örökös különválás egyetlen oka a hatályos egyházi törvénykönyv szerint csakis a házasságtörés, mert ez a tett sérti meg a legjobban a házastársi hűséget és szeretetet. Lelkipásztori szempontból a Kódex buzdítja az ártatlan felet, hogy a keresztény szeretettől vezérelve és a család érdekében bocsásson meg. Amennyiben ez nem valósítható meg, akkor meghatározott jogi előírásokhoz kell igazodni.

Az alábbi feltételek mellett lehet megszakítani az együttélést: 1.) Valódi házasságtörés történt, azaz bevégzett szexuális cselekedetre került sor a házastárson kívüli harmadik személlyel, ami önkéntes és akart volt. 2.) A házasságtörés nem a házastárs jóváhagyásával, beleegyezésével vagy direkt ösztönzésére történt valamilyen haszon, vagy egyéb cél elérése érdekében. 3.) Az ártatlan fél nem adott okot a házasságtörésre. 4.) Ne korábbi házasságtörés megbosszulása legyen a házasságtörés. 5.) Az ártatlan fél még nem bocsátotta meg sem kifejezetten, sem hallgatólagosan a házasságtörést.

Fontos megjegyezni, hogyha a különvált fél újabb (polgári) házasságot kötött vagy együtt él más személlyel, amíg nem szűnt meg a korábbi házassági kötelék a semmisség kimondásával vagy a másik fél halálával, akkor az adott személyt és az élettársát is eltiltják a szentgyónástól és a szentáldozástól.

Az egyházi törvénykönyv többszörösen is hangsúlyozza, hogy a vétlen fél legyen kész a megbékélésre és a megbocsátásra. Ehhez azonban szükséges az is, hogy a vétkes fél őszintén megbánja a bűnét és bocsánatot kérjen miatta, vagy legalább ezzel egyenértékű jelet kell adnia a másik félnek. Amennyiben ez megtörténik és megbocsát a vétlen fél, akkor ezzel lemond az adott eset tekintetében a különválás jogáról.

Déri Péter

A SZENTSÉGEK LITURGIÁJA

A bűnbánat szentségének kiszolgáltatója

A bűnbánat szentségét egyedül a pap szolgáltathatja ki. Abból azonban, hogy valakit pappá szenteltek, még nem következik az, hogy gyóntathat is. A gyóntatáshoz ugyanis a papoknak külön felhatalmazás szükséges, amit általában egy vizsga letétele után kapnak meg előljárójuktól. Ennek a felhatalmazásnak a birtokában a pap mindenütt gyóntathat, hacsak egyes helyeken a helyi előljáró ezt kifejezetten meg nem tiltotta. A meghatalmazás szólhat meghatározott és meghatározatlan időre is. Utóbbi súlyos okból vissza is vonható. Egyedül a halálveszélyben lévő gyónó esete az, amikor olyan pap is gyóntathat, akinek nincs gyóntatási felhatalmazása.

Miért is kell egy papnak külön gyóntatási felhatalmazást kapnia ahhoz, hogy gyóntathasson? Azért, mert a lelkek szolgálata nem könnyű feladat. A papnak, amikor gyóntat, egyszerre bírónak és orvosnak kell lennie, az isteni igazságosság és egyúttal az isteni irgalom szolgálatában. Ismernie kell az Egyház tanítását és törvényeit egyes bűnökkel kapcsolatban. Így például tudnia kell, melyek azok a bűnök, amelyek olyan súlyúak, hogy feloldozást ő maga nem adhat alá, mert fenn van tartva más előljárónak. Ilyen többek között a magzatelhajtás (abortusz), mely bűn alól a korábbiakban csak az ordinárius (megyéspüspök, helynök, szerzetes előljáró, stb.) adhatott feloldozást. Ferenc pápa ezt a lehetőséget ugyan minden gyóntatónak megadta, azonban a feloldozáskor jeleznie kell a papnak, hogy pápai engedély alapján oldozza fel a gyónót.

Természetesen a hívek nem feltétlenül tudhatják, hogy melyik papnak van felhatalmazása gyóntatásra és melyiknek nincs. A legtöbb papnak általában van. Azonban ha egy pap annak ellenére gyóntatna, hogy nincs felhatalmazása, a gyónó pedig nem tud arról, hogy az illető pap nem gyóntathatna, a gyónása érvényes lesz.

Ipacs Bence

Színházi előadás a Premontreiben

▲ Március 3-án „Aki a múltba tekint, az a jövőbe lát” címmel tartotta előadását a budapesti Esztrád Színház. A produkció a honfoglalástól a rendszerváltozásig mutatja be Magyarország történelmét, kiemelkedő időszakait.

▼ Március 9-én került sor a II. világháború végén épített Zsuzsanna-vonal egy rekonstruált részének átadására. Tótha Péter Joel vezető tábori főrabbi mondott imát, majd Ráczy István százados, tábori lelkész áldotta meg az emlékhelyet.

Emlékhely megáldása Sitke határában

A Vasi Hegyhát szakrális kincsei

▲ Március 8-án nyílt meg a szombathelyi Váci Mihály Általános Iskolában a Vasi Hegyhát szakrális emlékeit bemutató vándorkiállítás. A csaknem 300 fotó a térség kőkeresztjeit és szakrális szobrait mutatja be.

▼ Március 11–13. között tartotta nagyböjti lelkigyakorlatát a Szűz Mária Szeplőtelen Szíve Plébánia, melyet dr. Márty Gyula veszprémi érsek atya vezetett. Szentbeszédei a mennyországról, a purgatóriumról és a házasságról szóltak.

Nagyböjti lelkigyakorlat Zalaegerszegen

„Ismerik őt?”

Az egyházmegyei könyvtár „Ismerik őt?” című sorozatának vendégeként március 6-án Csány Péter szalézi szerzetes mesélt életéről, hivatásáról, március 20-án pedig Aigner Géza atya mutatkozott be.

Vetőmaggal az öngondoskodásért

Március 12-én, a rábapatyi templomban tartották a Karitás „Öngondoskodó háztartások” elnevezésű programjának hivatalos megnyitóját. Császár Gyula atya vetőmagcsomagokat áldott meg.

Előadás a női spiritualitásról

Március 13-án, „Isten és a teológia női arca” címmel indította el új előadásorozatát a szombathelyi Egyetemi Lelkészség. Dr. Tornay Krisztina M. Petra SSND nővér a női spiritualitásról tartott előadást.

PROGRAMAJÁNLÓ

április 20. (csütörtök) 18 óra Családi (Had) Erőforrásaink – Előadásorozat a Martineumban (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **április 22. (szombat) 10 óra** Bértmálás (Nemesbód, Szent Mihály Főangyal templom); **15 óra** Bértmálás (Csehimindszent, Mündenszentek-templom); Egyházmegyei Ministránstalálkozó (Zalaegerszeg, Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium) • **április 23. (vasárnap) 10 óra** Bértmálás (Gyöngyösfalu, Szent Márton-templom); **15 óra** Templommegáldás és bértmálás (Nagyrákos, Borromei Szent Károly-templom); **április 24. (hétfő) 18 óra** Isten és a teológia női arca – előadásorozat (Szombathely, Savaria Egyetemi Központ C. épület, nagyelőadó) • **április 26. (szerda) 17.30 óra** Szerepváltozásaink felnőttkorba lépve (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **április 29. (szombat) 24 óra** szentségimádás (Szombathely, Szent Erzsébet-templom – Ferences); **15 óra** Bértmálás (Bánokszentgyörgy, Szent György-templom) • **április 30. (vasárnap) 10 óra** Bértmálás (Zalaegerszeg, Szent Mária Magdolna kápolna) • **május 1. (hétfő)** Egyházmegyei zarándoklat (Esztergom) • **május 4. (csütörtök) 18 óra** Családi (Had) Erőforrásaink – Előadásorozat a Martineumban (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **május 7. (vasárnap) 10 óra** Bértmálás (Zalaegerszeg, Szűz Mária Szepőlötelen Szíve templom); **15 óra** Bértmálás (Lenti, Szent Mihály-templom) • **május 8. (hétfő) 12 óra** Szentmise a Jó Pásztor-kápolnánál (Szentgotthárd-Zsida); **17.30 óra** Kommunikálunk, de hogyan? Egy rövid workshop, ahol belekóstolunk a kommunikáció „gyakorlatába” (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia); **18 óra** Isten és a teológia női arca – előadásorozat (Szombathely, Savaria Egyetemi Központ C. épület, nagyelőadó) • **május 13. (szombat) 15 óra** Fatimai ünnepség (Szombathely-Olad, új templom); **19 óra** Szentmise a Jó Pásztor-kápolnánál (Szentgotthárd-Zsida) • **május 14. (vasárnap) 10 óra** Bértmálás (Körmend, Árpád-házi Szent Erzsébet-templom)

Brenner János emlékhelyek a Szombathelyi Egyházmegyében I.

Akik a *Martinus* havilap előző, 2017. márciusi számát már fogták a kezükben, emlékezhetnek rá, hogy Rimfel Ferenc atyával, szentgotthárdi plébánossal készítettünk interjút. Természetesen szóba került Brenner János atya vértanúsága és emlékének őrzése is. A beszélgetés folytatásaként született a mostani cikk, miután Ferenc atya kalauzolásával végigjárhattam azokat a helyeket a plébánia területén, amelyek valamilyen módon kapcsolódnak János atyához: életéhez, papi szolgálatához, vértanúságához, és ahol őrzik emlékét.

Kezdjük az utazást Rábakethelyen! Meredek úton kapaszkodunk fel a templomhoz, amelyet Minden-szentek tiszteletére szenteltek. A domboldalon magasodó templom már messziről útbaigazítja az idelátogatókat. Ebben a városrészben élt Brenner János, akinek első és egyetlen szolgálati helye Rábakethely volt. János atya rövid kápláni szolgálata alatt az 1931-ben gyönyörűen kifestett templomban mutatott be rendszeresen szentmisét. Emlékét nemcsak a róla készült portréfestmény őrzi, hanem a templom előtt található fájdalom Szűzanya is. „A szobor előtt mindig van virág és mindig ég gyertya” – mondta a Martinusnak adott interjúban Rimfel Ferenc plébános. „Amikor Rábakethelyre kerültem plébánosnak, ez volt az első jele annak, hogy az emberek tisztelik Brenner Jánost.” A szobrot János atya plébánosa, Kozma Ferenc atya készítette. Eredetileg a templomban helyezték volna el, de ezt a kommunista hatóságok nem engedélyezték. A temetőben szobrok felállításához nem kellett engedély, így kerülhetett a templom mellé. De talán jobb is így: aki erre jár, bármikor vethet rá egy pillantást, és elmondhat egy rövid fohászt, kérheti az ő égi közbenjárását. Akárcsak a plébániakertben felállított, fából készült szobor előtt.

Utunk következő állomása Farkasfa volt. Szemerklő esőben pillantottuk meg a 2000-ben, a millennium idején épített templomot. A templom védőszentje Szent Anna és családja, Szent István és családja. A templomban nemcsak a fafaragványok – oltár, ambó, tabernákulum – nyújtanak érdekes látványt, hanem az üvegablakok is. Ezek ugyanis gravírozottak, rajtuk pedig a 20. századi egyháztörténelem kiemelkedő alakjainak arcképe látható: Mindszenty József, Apor Vilmos, Márton Áron, Batthyány-Strattmann László, Teréz anya és természetesen Brenner János tekintenek vissza

ránk és egyben példát is mutatnak a tökéletes Krisztus-követésre.

Utunk harmadik állomásaként Máriaújfaluba érkeztünk. Hasonlóan a farkasfai templomhoz, ez is kisméretű. A kápolna az 1900-as évek elején épült Szent Péter és Szent Pál apostolok tiszteletére egy koldusnő hagyatékából és a falu adományából. Ezért a kápolna jelenlegi tulajdonosa Szentgotthárd városa, fenntartója és használója pedig az egyházközség. Ebben a kicsi templomban mutatta be utolsó szentmiséjét Brenner János 1957. december 14-én. A szentélyben márványtábla őrzi ennek emlékét. János atya portréja festményről tekint vissza ránk, amelyet a bejárat mellett láthatunk. A templom külső falán egy másik tábla is található, amelyet János atya tiszteletére helyeztek el.

Majd jött az a bizonyos éjszaka.... És jött a Zsida felé vezető út. Még ma is nehéz felkapaszkodni a vértanúság helyére, még az autó is csak nehezen bírja. A domb tetején található a Jó Pásztor-kápolna. 1993-ban kezdte meg működését a Brenner János Emlékhely Alapítvány, amelynek célja, hogy János atya emlékét méltó módon megőrizze. Ennek érdekében határozták el, hogy emlékkápolnát építsenek azon a helyen, ahol Brenner János utolsó útja haladt. A kápolna alapkövetételére 1995. december 9-én került sor, és 1996. augusztus 25-én meg is történt az új kápolna felszentelése. A vértanúság 40. évfordulóján a kápolna új haranggal gazdagodott. Az emlékkápolnában májustól októberig minden hónap 13-án, a fatimai jelenések emléknapján szentmisét mutatnak be és imádkoznak Brenner János boldoggá avatásáért, valamint papi és szerzetesi hivatásokért. Péter és Pál apostolok ünnepén az Egyházmegye újmiséis papjai mutatnak be itt szentmisét.

Brenner János atya emlékét még sok helyen őrzik az Egyházmegyében, sőt, azon kívül is. Lapunk májusi számában folytatjuk az emlékhelyek bemutatását. *Molnár Péter*

Egy profánnak tűnő Jézus-ballada

Ezra Pound

A jócimborá balladája

Zelotes Simon mondja,
kevéssel a keresztre feszítés után

Hát elveszejtéd legjobb cimboránkat
Papok s gazok szégyenkeresztje?
Izmos legény volt, hajh, a cimboránk:
A hajókat s a nyílt tengert szerette.

Midőn bekerítették emberünket,
Mosolygott ajka, az áldott.
„Ezek hadd menjenek – szólt ránk
mutatva –,
Vagy átkom hull reátok!”

Így szabadultunk a dárdayúrrúból –
Ő nézte a hordát, s felnevetett:
„Miért nem fogtatok el, midőn
magamban
Róttam az utcákat s tereket?”

Aromás bort ittunk, rubinpirosat,
Hogy legutószor együtt ült velünk –
Nem kappan pap, de férfi volt a talpán,
S jó cimborá volt: a mi emberünk.

Nem fogják könyvbe zárni őt, tudom,
Bár gonddal írják lapjait s nagy ésszel:
Tenger fia volt, nem kopasz tudós,
Ki molyrágott iratcsomókba vész el.

Bolondok! Azt hitték, hogy törbe kapták,
S már örvendeztek is halálán.
„Menyegzőre megyek – így mondta ő –,
Pedig tudom: keresztfá vár rám.

Láttátok: vakot, bénát gyógyítottam;
S a halott szíve újra melegen vert –
Most láttok újabb, szomorú csodát:
Hogy mint gyaláznak meg egy igaz
embert.”

Isten fia volt a hű cimborá,
S munkált a testvérek javán.

Láttam, mint rémített meg százakat,
S én láttam őt a fán.

Szöveget vertek belé, s ő nem sikongott,
Pedig dőlt már a vére, mint patak;
Az ég kármin kutyái ordítottak,
De ő jajszóra sem fakadt.

Láttam, hogy rémített meg százakat
Az Olajfák hegyén:
Nyűszítettek, midőn nyugodt szeméből
Rájuk villant a szürke fény.

Olyan volt, mint víz, mely nem tűr
hajót,
S mit nem gyűrhet le a vihar –
Mint az ár, melyet megfélemlített
Feddő, szelíd szavaival.

Nagy mester volt a mi cimboránk,
Nem kezdte ki gúny és nevetség;
Bolond a csöcselék, ha azt hiszi,
Hogy végre most megölte testét.

Én láttam őt még lépes mézet enni,
Mióta fölszegezték.

Fordította: Képes Géza

Ezra Pound amerikai költő, aki élete nagy részét Európában töltötte. A hagyományörzés és az új irodalmi áramok találkozása teszi érdekessé írásait. A második világháború előtt-alatt Itáliában sajnos ő sem tudta kivonni magát az ország uralkodó ideológiájának hatása alól, költészete révén mégis a későmodernség megkerülhetetlen alkotójaként tartjuk számon. Különös vállalkozása egyik legismertebb verse, A jócimborá balladája.

Ha rossz, sietős versolvasói szokást követve átugorjuk a cím alatti dőlt betűs sorpárt (ez többnyire alcím, ajánlás vagy szerzői megjegyzés szokott lenni), és rögtön az első strófákra térünk, Francois Villont idéző világot sejthe-

tünk, már a cím is ilyesmire utalt. *Cimborá, izmos legény*, aki magában rója az utcákat, *emberünk*, akivel aromás bort lehet inni – mindez a középkori csavargóverseket juttatja eszünkbe. Előbbre haladva egyre több ismerős bibliai motívumra bukkanunk: keresztfá, vakok, bénák gyógyítása... És térjünk vissza a cím alá: *Zelotes Simon mondja, kevéssel a keresztre feszítés után*. Semmi kétség, ez a nagyon emberinek, közülünk valónak ábrázolt „*férfi a talpán*”, aki nem a hagyományos értelemben vett pap vagy tudós bizony maga Jézus. A vers előre haladtával a kezdeti profán hangon szóló emlékező már egyre nyilvánvalóbban mutatja meg társának lényegi vonásait: *Isten fia volt, mester*. A megszólaló pedig Simon, Jézus apostola, akinek neve mellett a Bibliában a görög *zelotes* vagy az arámi *kananita* áll, mindkét szó jelentése „buzgó”. Mindvégig úgy beszél Jézusról, mint valami törvényen kívüli vagy öntörvényű barát-ról, akit földi erők nem tudtak megtörni. Ha visszatérünk a vers elejére, valóban „kevéssel a keresztre feszítés után” vagyunk: *Hát elveszejtéd legjobb cimboránkat / papok s gazok szégyenkeresztje*. Innét tekint vissza Jézus múltjára, alakjára, működésére Simon, majd elkíséri történetét ismét a keresztingig. A hangnem különös keveréke a hetyke, csavargós, közvetlen beszédnek és a biblikusan archaizáló megszólalásnak. Érdekes, hogy a feltámasztásról sejtelmesen, szűkszavúan csak a kétsoros, csonka utolsó versszak szól, mintha Zelotes Simon még nem tudna mit kezdeni a történetekkel: *Én láttam őt még lépes mézet enni, / mióta fölszegezték*.

A vers elolvasása után érdemes megkeresnünk Peter Paul Rubens *Simon Zelotes* című, 1611 táján készült festményét.

Szauer Ágoston

Különleges nagyhét

Vendégpüspök és Schubert-dallamok a Székesegyházban

Azért, hogy egy Egyházmegye működni tudjon akkor is, ha éppen nincs megyéspüspöke, a jog az egyházmegyei kormányzót alapvetően mindazokkal a jogokkal és kötelességekkel felruházta, ami a megyéspüspököt megilleti. Ebből fakad például, hogy az egyházmegyei kormányzó, még ha pap is, hivatalánál fogva bérmálhat. Vannak azonban olyan liturgikus cselekmények, amelyeket nem tud elvégezni amiatt, mert nincs püspökké szentelve. Ilyen a papszentelés és az olajszentelés is.

A nagyhét, pontosabban a nagycsütörtök szerves része az olajszentelési szentmise. Az idei évben – hacsak addig nem nevezik ki az új megyéspüspököt – ezt a szentmisét dr. Pápai Lajos nyugalmazott győri megyéspüspök mutatja majd be. Így az a különleges helyzet fog fenn-

állni, hogy Győrben a volt szombathelyi, Szombathelyen pedig a volt győri megyéspüspök végzi az olajszentelést.

Lajos püspök úr egyébként jól ismeri a Szombathelyi Egyházmegye papságát, hiszen egy részüknek spirituális (lelki igazgatója) volt a budapesti Központi Szemináriumban, más részüknek pedig teológiai tanára, beöltöztető püspöke, illetve a lektori és akolitusi szolgálatra felavató püspöke volt a Győri Papnevelő Intézetben.

A szent háromnap szertartásait a Székesegyházban Császár István egyházmegyei kormányzó fogja végezni. Húsvétvasárnap a 10 órai ünnepi szentmisében Franz Schubert G-dúr miséje is felhangzik majd. A székesegyházi kórus mellett közreműködik a Vox Savariae Vegyeskar, valamint a szombathelyi Szimfonikus Zenekar tagjaiból álló Camerata Pro Musica.

Ipacs Bence – Lakner-Bognár András

FILMAJÁNLÓ

A lánykirály

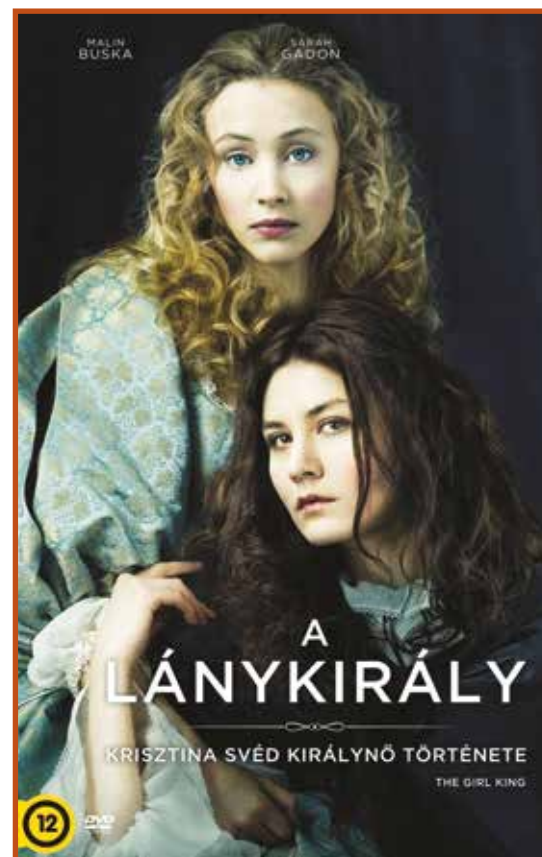
A nagyböjti szentidőben Svéd Szent Brigitta nyomán érdemes Urunk Jézus szenvedéséről elmélkedni. A lánya, Katalin követte az életszentségben az édesanyját, de szentté avatására már nem került sor, mivel az egyháztörténelem átrendezte a sorokat Svédországban is. Az ország gyakorlatilag protestáns lett, amiben jelentős szerep jutott II. Gusztáv Adolf uralkodónak. A lánykirály című film az ő lányának élettörténetét dolgozza fel.

Krisztina svéd királynőként mondott le a trónról és a koronáról – amit apja halála után már hat évesen birtokolt –, hogy római katolikus legyen. Az ő történetét és a katoli-

kusok és protestánsok harcát mutatja be az életét feldolgozó mozifilm. „Térjetelek meg...” (Mk 1,15) – a megtérés pedig mindig botrány a világ szemében. Krisztina a megtéréstől még nem lett ugyan szent, de nagy vívódások árán meghozta áldozatát Istennek: „Tagadjak meg mindent, ami vagyok, hogy az lehessen, ami lenni akarok?” Hogyan döntöm el, hogy kit érdemes szeretni és kit nem? – tehetjük fel magunknak mi is a kérdést.

A film főszereplője valós történelmi személy, akinek érdekes és vitatható élete volt, mindenesetre azon kevés nők közé tartozik, akik a Szent Péter-bazilikában nyugszanak. Végakarátában három új káplánt kért fel 20 ezer szentmise elmondására lelkének üdvéért. Ráadásul utóbb mellé temették Szent II. János Pál pápát. Véletlenek márpedig nincsenek.

Szakál Szilárd

Szombathelyi egyházmegye papok írói tevékenysége IV.

Szilasy János

A 18–19. század fordulóján, majd a reformkor idején a szombathelyi szeminárium és líceum tanárai közül a korabeli tudományos életnek egy jelentős nemzedéke nőtt ki, akik a különböző tudományterületek – nyelvészet, matematika, bölcsészet – művelőiként sokat tettek a magyar tudományosság fejlődéséért. Közéjük tartozik Szilasy János, akinek legjelentősebb pedagógiai műve ma is méltó a szélesebb körű ismertségre...

1795-ben született Böggötén, ahova Kopácsról (ma: Csemeszkopács) költöztek felmenői több évtizeddel korábban. Középkorába Szombathelyre és a soproni gimnáziumba járt. Képességei kibontakoztatását, a világos, tiszta fogalmazást, a közvetlen hangot és magának a magyar nyelvnek a szeretetét kiváló tanárának, Kresznerics Ferencnek is köszönhetette.

A Szombathelyi Egyházmegye kispapjaként teológiai tanulmányait a pesti egyetemen végezte, mint a Központi Szeminárium növendéke. Doktorátusát 200 évvel ezelőtt, 1817-ben szerezte meg, s egy év múlva szentelték pappá.

Visszatérve Szombathelyre előbb tanulmányi felügyelő lett a papnevelő intézetben, majd alig 24 évesen már kinevezték a keresztény erkölcsstan, a neveléstudomány, a lelkipásztorkodástan és az egyházi szónoklattan tanárává.

A katedrán kezdettől fogva arra törekedett, hogy hallgatói figyelmét pontos, egyszerű és világos fogalmazásai-

val – a latin nyelven történő oktatás ellenére is – lekösse.

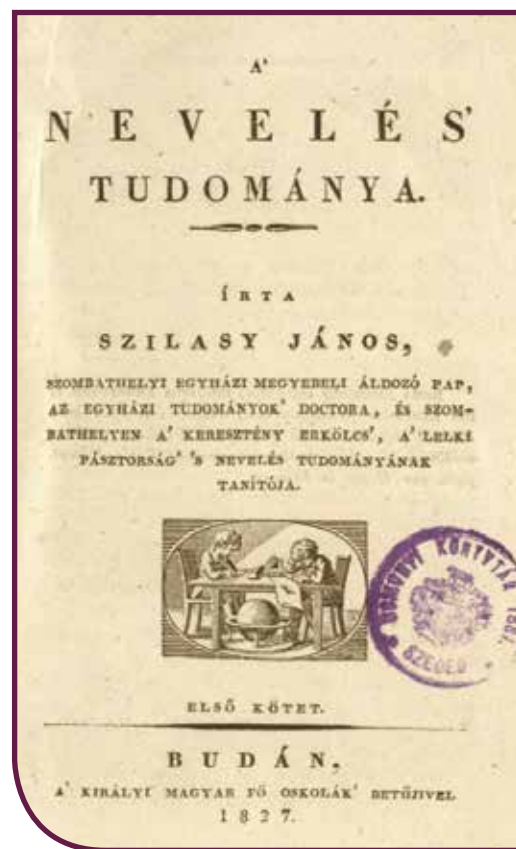
A pedagógia, vagyis a neveléstan 1822-től volt kötelező tantárgy a kispapok számára, magyar nyelvű tankönyv azonban még nem létezett e szakterületen. Ennek megírását Szilasy vállalta magára, és 1827-ben Pesten jelentette meg *A nevelés tudománya* című hiánypótló művét.

A pedagógiai gondolkodás erre az időre eljutott a magánnevelés elvétől a nyilvános iskoláztatás gondolatáig. Az angol, francia és német nevelési irányzatok ekkorra az egész emberre irányulóvá váltak, a családias légkört, a természetességet és elsősorban a gyakorlatiasságot tartották fontosnak.

Szilasy maga is ezekre a szempontokra helyezte a hangsúlyt, kiemelve, hogy munkája egyaránt szólni kíván „a neveléstudomány tanítóinak és tanulóinak, a szülőknek, nevelőknek és tanítóknak, és akármely Valláson lévő Papoknak...”.

Könyve a nevelés céljának, hasznának, a nevelő személyiségének, erkölcsi tulajdonságainak, a folyamatos tanulás fontosságának tárgyalása mellett kitér a korabeli pedagógiai szakirodalomra is, melyben tetten érhetőek a rá is hatást gyakorolt felvilágosult eszmék.

Nagyon fontosnak tartotta az „ép testben ép lélek” elvét, ezért hosszasan foglalkozik a testnevelés fontosságával, ezt azonban tágabb körbe helyezi, és hozzá sorolja a táplálkozást és a tisztálkodást is. A testmozgásnál pedig szól a különböző játékokról, sportokról, a gyaloglásról és a táncról is.

Emellett ajánlja a zenetanulást, főleg a zongorajáték elsajátítását. Nem a tekintélyelvűsége, hanem a józan, megértő gondoskodásra tereli a nevelőt. Hosszasan foglalkozik az utóbbi személyiségével, s megállapítja, hogy „jól csak a derék s tökéletes nevelő nevelhet”.

A nyelvek oktatásához fűzött irányelvei ma is megszívlelendők: „Itt az legyen a főtörvény, hogy a növendék előtt minden szó tisztán, világosan mondassék ki; s ő is kényszerítessék, hogy minden szót jól kimondjon; nem kell tehát annak gagyogásával, vagy mutogatásával megelégedni, hanem kisedtségétől fogva hozzá kell szoktatni a gondolatok helyes kifejezéséhez”.

Neveléstudományi könyve nagy elismerésben részesült, 1830-ban a Magyar Tudományos Akadémia tagjává is választották. 1836-ban a pesti egyetem tanára lett, életét pedig nagyváradi kanonokként fejezte be 1859-ben.

Inzsöl Richárd

„Istenünk, te minden egyes kornak megadod, ami annak megfelel...”

Beszélgetés Bodorkós Imre atyával

Bodorkós Imre atya 2009. augusztus 1-től plébános a jánosházi Keresztelő Szent János Plébánián. Egy idő óta az interneten meg-megjelennek a plébániai események képei és beszámolói. Miért indították ezt a plébániai oldalt? Van-e reakció a hívek részéről?

A plébánia az egyik legnépszerűbbnek tartott közösségi oldalon pár éve jelen van. Egyrészt a templomba rendszeresen járó hívek itt is figyelemmel kísérhetik a plébánia történéseit. Vannak, akik – ezt az ő beszámolóikból tudom – szívesen felidéznek azokat az emlékeket, amelyeknek személyesen részesei voltak. A templomba rendszeresen nem járók, vagy akik csak „pártoló tagoknak” tartják magukat, virtuálisan lehetnek részesei plébániánk eseményeinek. Mindig szükséges hangsúlyozni, hogy ez természetesen nem helyettesíti a személyes részvételt, de elképzelhető, hogy az Isten felé vezető út első lépéseit egy ilyen jellegű kapcsolattartás alakíthatja. Nem az internetes híradásokat tartom az evangelizáció legfontosabb lépésének, nem hiszem, hogy nagy számban kapcsolódnak egy plébániához, közösséghez ez által az emberek, de sokféle út vezethet az Istenhez...

Legutóbb egy kék motor fotóját láttam Imre atya oldalán. A motorozás is jelen van az atya életében?

Igen, még Zalaegerszegen töltött éveim alatt kerültem közelebb a motorokhoz és a motorosok világához. Igazán sok jó és értékes embert ismertem meg közöttük. Több ilyen ismeretség vezetett némelyeket esküvői oltárhoz, keresztem gyermekeiket, ünnepelhettünk együtt a szentmiséken, illetve örömeikben és bánatukban is osztozhattam.

Az Egyházmegyénkben a püspöki, illetve egyházmegyei liturgikus ünnepeken láthatjuk, mint aki az aktuális liturgiában különféle feladatokat lát el. Mit jelent a liturgia Imre atya számára?

A liturgia az Egyház életének legfontosabb történése. Maga Isten cselekszik a liturgiában. Arra utalnék, hogy az egyház más cselekedetei hatékonyságban és fontosságban meg sem közelítik a liturgiát, amelyet csúcspontnak és forrásnak is nevezünk. Személyesen is fontos számomra a liturgikus ünneplés szépsége. A győri kispap évek alatt szívesen tanultam a liturgiával kapcsolatos tárgyakat, és nagyon szí-

vesen vállaltam szerepeket az asszisztenciákban. Konkoly püspök atya is meglátott ebből valamit, és kispapként, majd káplánként ceremonáriusi feladatokkal is megtisztelt. Sokat köszönhetek neki, hiszen e feladatok végzése során, vagy esetleg atyai figyelmeztetései hatására is sok tapasztalatot szereztem, sok mindent tanultam. András püspök atya titkárai is sokszor felkértek, hogy segítsék a liturgiák során, különféle feladatok végzésével segítségükre voltam.

A jánosházi plébánia nagy területen látja el a híveket. Hogyan tudják megoldani, hogy minden faluban legyen szentmise és a hívek lelki gondozására, a gyermekekre is elegendő idő jusson?

A jánosházi Keresztelő Szent János Plébánia 13 település híveit fogja össze. Tiszteletreméltó elődöm, Pavlics káplán úr idején előbb kettő, majd öt faluból állt a plébánia. Amikor a plébánosi szolgálatot átvettem, már tíz falu alkototta a plébániát. Az én szolgálati időmben még további három falu ellátását bízta rám a főpásztor. Jelenleg Jánosháza városa mellett Kemenespálfa, Karakó, Nemeskeresztúr, Kamond, Hosszúpereszteg, Bögöte, Zalaerdőd, Hetyefő, Keléd, Vashosszúfalu, Duka és Kissomlyó települések tartoznak plébániánkhoz. Sajátossága plébániánknak, hogy Vas és Veszprém megyei településeink négy járásában találhatóak. Pár évtizede ez öt különálló plébánia volt 10 pappal, sőt az Egyházmegyében külön Jánosházi Esperesi Kéretlet is létezett.

Átformálódott az Egyházmegyénk szerkezete, területi és személyi adottságai megváltoztak. Ha realisan nézünk a jövőbe, szerintem ez lesz a megszokott a plébániák kiterjedését tekintve. Jelenleg kevés a kispap, a lelkipásztorokodó papságunk átlagéletkora viszonylag magas, az aprófalvas településszerkezetű Egyházmegyénk emberileg ezt vetíti előre.

Ránk is vonatkozik a törvény, hogy egy ünnepnap három szentmisét mutathat be egy pap: a hívek is megértik, nem szabad a saját kényelmük miatt nagyon nehezen viselhető terhet rakni a lelkipásztorra. Nekik is észre kell venni, ha paphiány és hívőhiány is van, koncentrálni kell a feladatvégzést, és ebből mindenkinek ki kell vennie a részét.

Nem zárjuk ki azonban a csodákat, ha a Gondviselésnek más irányt szab. Azaz növekszik az elkötelezett hívek, csa-

ládok száma, ha egyre több és több fiatal hallja meg Isten meghívó szavát, akkor ahhoz kell majd alkalmazkodni. Szerintem örömmel tennénk mindannyian ilyen helyzetben különféle lépéseket. Most azonban a jelen helyzethez kell alkalmazkodnunk. Nagyon sokszor eszembe jut a diakónusszentelés felszentelő imájának mondata: „Istenünk, te minden egyes kornak megadod, ami annak megfelel...”

Minden településünkön minden vasárnap biztosítjuk az Úr napjának megszentelését, vagy szentmisével vagy a főpásztori megbízatással rendelkező világi hívek által vezetett pap nélküli istentisztelettel. Ez az istentisztelet nem ér fel a szentmisével, de minden templomban ugyanabban az időben van lehetőség az ünneplésre. Próbálkozunk a húsvéti szent háromnap során összegyűjteni a települések híveit. A plébános és káplán is egyszer tartja meg a húsvéti liturgiát a feltámadási körmenettel húsvét éjszakáján.

Katolikus iskolánk jól ismert az Egyházmegye hívei előtt. Nagyon gyümölcsöző az együttműködés az iskola és a plébánia között. A mindenkori plébános az iskola püspöki referense, feladata, hogy az Egyházmegye és a plébánia életébe még jobban bekapcsolja az iskolát. Az utolsó félévi nevelési értekezletünkön találtam rá egy bölcs iránymutatásra: *Sikeres egyházi iskola nem létezik a templom nélkül, azaz akkor tudja egy katolikus iskola betölteni hivatását, ha az imádság háza és a nevelés intézménye kölcsönhatásban áll egymással.* Nagy hálaival tartozunk Istennek katolikus iskolánk léteért, működéséért, fejlődéséért.

Növekszik vagy csökken a plébánia területén élő hívek száma? A gyermekek létszáma az iskolákban hogyan alakul?

Az Egyházmegye „keleti kapujában” vagyunk Jánosházán. A nagyvárosok éppen akkora távolságban vannak, hogy a napi bejárás (kb. 50-60 kilométer a távolság Veszprém, Zalaegerszeg, Szombathely irányába) nagyon nagy áldozatot kíván. Van úgy, hogy nem lehetséges a napi ingázás. Sok képzetesebb fiatal így – ha akar, ha nem – kénytelen elköltözni. Tavaly 105 temetésre 29 keresztelő jutott. A plébánia területén a körülbelül 300 gyermek kétharmada egyházi iskolába jár, az állami iskola körülbelül 100 gyermeket oktat.

Milyen programokba lehet bekapcsolódni a plébánián?

Az egyházi év nyújtotta hagyományos plébániai programokon (csak érdekességként: 15 templombúcsú, 14 szentségimádási nap) kívül, részt veszünk az egyházmegyei rendezvényeken. Vannak zarándoklataink is minden évben. A családközösség, karitás csoportok is gondoskodnak a mozgalmas egyházi életről. Az önkormányzatok többsége is számít ránk. Több helyen állami és nemzeti ünnepek programjában szerepel a szentmise, vagy közös igeliturgiával kezdődik a falu- és városnap.

Imre atya Gyöngyösfaluból származik. Hogyan segítette Önt a család, a plébánia, a környezet a papi hivatás felé?

Nagyon büszke vagyok szülőfalumra, az ott élő hívekre. Mindig érdeklődöm az itthoni események iránt, szívesen veszem a polgármester úr telefonon történő tájékoztatásait. Örülök a gyöngyösfalui sajtóhíreknek is. Három papi hivatással ajándékozta meg az Úr egy évszázad „szünet” után a gyöngyösfalui Szent Márton Plébániát: a toronyi plébános úr és egy domonkos szerzetespap mellett az én gyermekkorom és fiatalkorom is ehhez a közösséghez kapcsolódik.

Bár a családomnak egy kicsit hosszabb idő kellett a papi hivatásom elfogadásához, hiszen egyedüli fiúgyermek vagyok szüleimnek, de mindig éreztem segítségüket, a környezetem és településem nyújtotta támogatást. Jótevőimről sokszor megemlékezem a szentmiséimben.

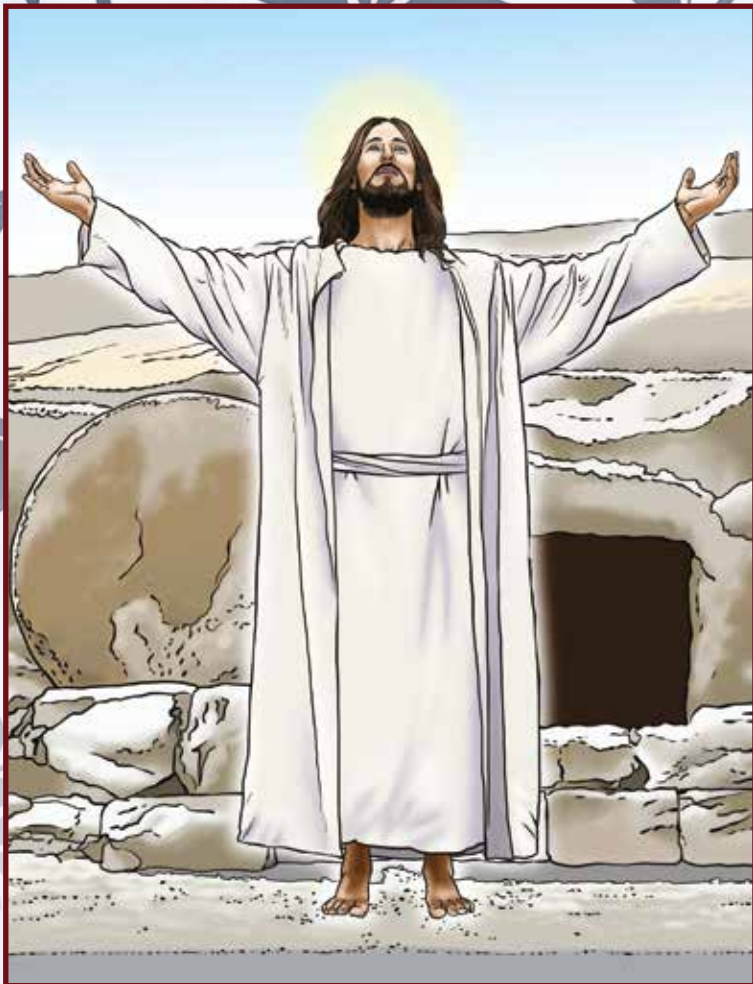
Egy ritka jubileumra is sor kerül idén: Porpáczy József atya kerek fél évszázada kezdte meg Gyöngyösfaluban papi szolgálatát, 1967 és 1970 között káplánként, majd plébános-helyettesként lelkipáztorkodott, jelenleg plébánosként szolgál. Egykori újmisési kézvezetőmnem ezúton is kifejezem e jeles és kerek évfordulón jókívánásaimat.

A jelenlegi társadalmi helyzetben mit tart a legfontosabb feladatának?

Véleményem szerint Istennek, Egyháznak és Hazának arra van szüksége, hogy jó pap legyek. Ha Isten erre hívott, csak ebben leszek boldog és így tud mások számára is áldást közvetíteni az életem és szolgálatom. Lehetne részletezni még a választ, de az Olvasó talán saját gondolataival még sok mindent hozzá tudna fűzni ehhez. Kérem az Olvasókat, segítsenek hivatásomban és Istentől kapott küldetésem kibontakoztatásában, és hibáim, bűneim ellenére a becsületes helytállásban.

Salamon Viktória

**Áldott húsvéti ünnepeket
kívánunk Olvasóinknak!**

A Szentatya április havi imaszándéka

Egyetemes szándék: A fiatalokért, hogy képesek legyenek a saját meghívásukra nagylelkűen választ adni, komolyan elgondolva annak lehetőségét is, hogy az Úrnak szenteljék magukat a papságban vagy a szerzetesi életben.

Humor

ISMERI AZ EMBERÉT

Az óvónő az órangyalról mesélt a gyerekeknek. Fehér alakjáról, szép rózsaszín ruhájáról, amint átkíséri a gyerekeket az utcán. A gyerekek száj tátva hallgatták, csak az egyik fiúcska kértelkedett:

– Tényleg igaz ez, óvó néni? Vagy a plébános úr mesélte?

UTOLSÓ ÁLDOZÓ

Peti meséli nagynénjének:

– Ugye tudod, néni, hogy múlt vasárnap lettem volna elsőáldozó? De nem sikerült.

– Hogyhogy?

– Felsorakoztunk az oltár előtt, s mivel én vagyok a legmagasabb, hátra állítottak. Így én utolsó áldozó lettem...

HIRDETÉS

Több régi szent, mely más célra is használható, olcsón eladó.

SZABÓ LŐRINC

TAVASZ

„Mi az?” – kérdezte Vén Rigó.

„Tavaszz” – felelt a Nap.

„Megjött?” – kérdezte Vén Rigó.

„Meg ám!” – felelt a Nap.

„Szeretsz?” – kérdezte Vén Rigó.

„Szeretlek!” – szólt a Nap.

„Akkor hát szép lesz a világ?”

„Még szebb és boldogabb!”

**„Nélkülözhetetlen az ima oly fontos dologban,
mint a házasság.” (Szent Ambrus)**